

فرا تحلیل رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی (۱۳۸۹-۱۳۸۱)

مریم احمدزاده^۱، دکتر سالار فرامرزی^۲، عبدالحسین شمس^۳

و مریم صمدی^۴

همه زوج‌ها به دنبال آنند که از زندگی زناشویی خود لذت ببرند و احساس رضایت کنند. تحقیقات زیادی، نشان می‌دهد که سبک دلبستگی، یکی از مهمترین پیش‌بینی‌کننده‌های رضایت و سازگاری زناشویی است. هدف فرا تحلیل حاضر، بررسی میزان رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی بود. این پژوهش با استفاده از تکنیک فرا تحلیل با یکپارچه کردن نتایج حاصل از انجام تحقیقات مختلف، میزان اندازه‌ی اثر رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی را مشخص نموده است. بدین منظور، ۱۸ پژوهش که از لحاظ روش شناختی مورد قبول بود، انتخاب و فرا تحلیل روی آنها انجام گرفت. گردآوری داده‌ها با استفاده از چک لیست تحلیل محتوا انجام شد. پژوهش حاضر، مبتنی بر ۴۰۶۴ نمونه و ۱۹ اندازه‌ی اثر است که یافته‌های آن نشان می‌دهد میزان اندازه‌ی اثر رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی با رضایت زناشویی برابر ۰/۲۱ ($p < ۰/۰۰۱$) است و میزان اندازه‌ی اثر در آن مطابق جدول کوهن، پایین است. بنابراین بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی رابطه‌ی کمی وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: فرا تحلیل، سبک دلبستگی، رضایت زناشویی

مقدمه

خانواده، یکی از نهادهای مهم اجتماعی است. هر چه از عمر خانواده‌های گسترده می‌گذرد و تبلور خانواده‌ی هسته‌ای در جامعه بیشتر می‌شود، اهمیت روابط بین اعضای خانواده به خصوص زن و شوهر به عنوان ارکان اصلی خانواده واضح‌تر می‌شود. در این میان، رضایت زناشویی یکی از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر عملکرد خانواده است. همه‌ی زوج‌ها به دنبال آنند که از زندگی زناشویی خود لذت ببرند و احساس رضایت کنند. رضایت زناشویی، عبارت است از احساسات

۱. دپارتمان روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه اصفهان ahmadzadeh18@gmail.com

۲. دپارتمان روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه اصفهان

۳. دپارتمان روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه اصفهان

۴. دپارتمان روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه اصفهان

عینی از خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زن یا شوهر. وقتی افراد همه ی جنبه های ازدواجشان را در نظر می گیرند، رضایت، یک متغیر نگرشی است و بنابراین یک خصوصیت فردی در زن و شوهر محسوب می شود. طبق تعریف فوق، رضایت زناشویی در واقع نگرش مثبت و لذت بخشی است که زن و شوهر از جنبه های مختلف روابط زناشویی خود دارند (الیس، ۱۹۹۲). رضایت زناشویی، یکی از مهمترین و موثرترین ترین عوامل در تداوم یک زندگی موفق سالم و شاد محسوب می شود. عده ای از محققین معتقدند که سبک دلبستگی زوجین یکی از عوامل مهم استحکام این رابطه است زیرا دلبستگی، چارچوبی فراهم می کند که به فهم دقیق و بهتر روابط زناشویی و شیوه های مقابله با تعارض زوجین کمک می کند (کرولی، ۲۰۰۶؛ کیمبرلی و باکر، ۲۰۰۸). از نظر بالبی، کودکان طی مراحل دلبستگی، پیوند عاطفی باثباتی با مراقب برقرار می کنند که در غیاب والدین، می تواند از آن به عنوان یک پایگاه امن^۱ استفاده کنند. این تصویر ذهنی در آینده به الگو یا راهنمایی برای روابط صمیمی تبدیل می شود. اردمن و کافری (۲۰۰۳) ایجاد طرحواره ی دلبستگی در کودک را عاملی می دانند که در تعامل با محیط، نوع رفتارهای آتی او را تعیین می کند.

تحقیقات در زمینه ی «دلبستگی» اصرار دارد نشان دهد که دلبستگی، نقش مهمی در پیوندهای بزرگسالان نظیر «روابط عاشقانه و روابط زناشویی»^۲ بازی می کند. همچنان که سیمون (۲۰۰۲) و نواک (۲۰۰۷) عقیده دارند، سبک دلبستگی، پیش بینی کننده ی رضایت و سازگاری زناشویی است. مجموعه ی این پژوهش ها، این نکته را برجسته می کند که «دلبستگی بزرگسالان» در زندگی زناشویی بسیار با اهمیت است ولی ممکن است تفاوت های بارزی از جهات گوناگون میان همسران با توجه به سبک های دلبستگی «ایمن، اجتنابی، دوسوگرا» وجود داشته باشد.

عده ای از محققان با تعیین سبک های دلبستگی بزرگسالان^۳، به پیش بینی آشنفتگی در روابط بین فردی می پردازند. کسانی که دارای سبک دلبستگی ایمن^۴ هستند در تعامل اجتماعی و صمیمیت راحت اند. سبک دوسوگرا^۵ «مقاوم» شامل کسانی است که هم صمیمیت، نزدیکی و تعامل اجتماعی را جویا هستند و هم از آن اجتناب می کنند، افرادی که سبک دلبستگی اجتنابی^۶ دارند

1. secure base
2. attachment schema
3. romantic and marital relationship

4. adult attachment
5. secure
6. ambivalent
7. avoidant

از نزدیکی، صمیمیت و تعامل اجتماعی، اجتناب می‌ورزند. این افراد، در مواقع ناراحتی از همسرشان کناره گیری کرده و رضایت کمتری را گزارش می‌کنند.

پژوهش‌ها، نشان می‌دهد که الگوی دل بستگی افراد، پیش‌بین با اطمینانی برای تبیین تفاوت‌های آنها در ابعاد روان‌شناختی، وابستگی اجتماعی، شناخت اجتماعی، روابط رمانتیک و زناشویی میزان کنترل بر استرس‌ها و هیجانات، واکنش به جدایی‌ها، کارآمدی در روابط میان‌فردی و طرحواره‌ی افراد نسبت به خود و دیگران است (کاوالسکی و وستن، ۲۰۰۵). با توجه به اهمیت نقش سبک دل بستگی در کیفیت روابط زناشویی، تاکنون تحقیقات فراوانی در زمینه‌ی رابطه‌ی سبک‌های دل بستگی و رضایت زناشویی صورت گرفته است. از جمله پژوهش‌هایی که در این زمینه در کشور ایران صورت گرفته است می‌توان به پژوهش‌های مومن‌زاده (۲۰۰۵)، مردانی (۲۰۰۸)، حمیدی (۲۰۰۵)، عطاری (۲۰۰۴)، حافظی (۲۰۱۰)، دیباجی فروشانی (۲۰۰۸)، رسولی (۲۰۰۷)، رجایی (۲۰۰۷)، رضازاده (۲۰۰۲)، احمدی (۲۰۱۰)، دوست‌محمدی (۲۰۱۰)، شاکر (۲۰۰۹)، کامل عباسی (۲۰۱۰) و یاوری (۲۰۰۷) اشاره کرد که در میان این پژوهش‌ها یاوری (۲۰۰۷) و حمیدی (۲۰۰۴) میزان اندازه‌ی اثر رابطه‌ی سبک دل بستگی با رضایت زناشویی را طبق جدول کوهن متوسط و رسولی (۲۰۰۷)، شاکر (۲۰۰۹) و حیدری (۲۰۱۰) پایین گزارش کرده‌اند.

با توجه به ناهمخوانی‌هایی که در مقدار و میزان اندازه‌ی اثر سبک‌های دل بستگی و رضایت زناشویی وجود دارد، به نظر می‌رسد که انجام یک فراتحلیل، به روشن ساختن مقدار واقعی رابطه‌ی سبک‌های دل بستگی و رضایت زناشویی کمک خواهد کرد. در واقع این تحقیق، با استفاده از روش فراتحلیل در پی پاسخگویی به این سوال است که رابطه‌ی بین سبک‌های مختلف دل بستگی و رضایت زناشویی در کشور چقدر است؟ با توجه به اینکه رابطه‌ی مهمی بین سبک دل بستگی ساختار خانواده و سازگاری زناشویی وجود دارد، ضرورت انجام این تحقیق روشن می‌شود. با توجه به مطالب ذکر شده، پژوهش حاضر نیز بر آن است تا با استفاده از الگوی پژوهشی فراتحلیل میزان رابطه‌ی سبک‌های دل بستگی و رضایت زناشویی را مورد بررسی قرار دهد.

روش

این پژوهش، یک اقدام مبتنی بر فراتحلیل بود. در این روش، با استفاده از ویژگی‌ها و یافته‌های پژوهش‌های پیشین در قالب مفاهیم کمی، آنها را آماده‌ی استفاده از روش‌های آماری ساختیم تا

در کنار هم به نتیجه ای کلی در زمینه ی رابطه ی سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی دست یابیم. برای انجام پژوهش، از بین پژوهشهای ایرانی، منابع فارسی و تحقیقات چاپ شده در مجلات علمی- پژوهشی طی ۹ سال گذشته (۲۰۱۰-۲۰۰۲) که در زمینه ی رابطه ی سبک های دلبستگی با رضایت زناشویی انجام شده بود، به شرط داشتن شرایط لازم از نظر روش شناسی (فرضیه سازی، روش تحقیق، جامعه، حجم نمونه، روش نمونه گیری، ابزار اندازه گیری پایایی و اعتبار ابزار یا ابزارهای اندازه گیری، مفروضه های آماری، روش تحلیل آماری و صحیح بودن محاسبات آماری، موردی و منفرد نبودن پژوهش، استفاده از روش همبستگی) ۱۸ پژوهش انتخاب و با استفاده از چک لیست تحلیل محتوا مورد تحلیل قرار گرفت.

چک لیست تحلیل محتوا شامل مولفه های عنوان پژوهش، مشخصات کامل مجریان، سال اجرای پژوهش، پایایی و اعتبار ابزارهای جمع آوری اطلاعات، جامعه ی آماری، حجم نمونه و سطح معناداری آزمون هاست. اصل اساسی و عملی در فراتحلیل، ترکیب نتایج تحقیقات مختلف و استخراج نتایج جدید و منسجم و حذف آن چیزی است که موجب سوگیری در نتایج نهایی می شود. در این معنا، از طریق تحلیل اولیه (تحلیل مقدماتی داده ها) به تحلیل ثانویه (تحلیل مجدد داده ها) می پردازیم. وقتی حوزه ی مورد نظر در فراتحلیل مشخص شود، باید یافته های تمام پژوهش ها در قالب یک شاخص کمی درآیند تا بتوان ارتباط یافته ها و سایر متغیرها را مشخص کرد. مراحل اجرای این فراتحلیل براساس مراحل فراتحلیل هویت و کرامر (۲۰۰۵)، انجام گرفته است که شامل تعریف متغیرهای پژوهش، جست و جوی پایگاههای اطلاعاتی، بررسی پژوهش ها محاسبه ی اندازه ی اثر برای هر مطالعه، ترکیب اندازه ی اثر مطالعات، معناداری مطالعات ترکیب یافته و مقایسه ی اندازه های اثر از مطالعات با ویژگیهای مختلف است.

یافته ها

ویژگی های توصیفی و یافته های پژوهش های شرکت کننده در فراتحلیل به ترتیب در جدولهای ۱ و ۲ ارایه شده است.

جدول ۱: اطلاعات توصیفی پژوهش های مورد استفاده در فراتحلیل

ردیف	مکان	نام و نام خانوادگی	عنوان	ابزار	تاریخ
۱	تهران	فرید مومن زاده و همکاران	ارتباط تفکرات غیرمنطقی و الگوهای دلبستگی با سازگاری زناشویی	آزمون سازگاری زناشویی MAAT	۲۰۰۵
				A.A.S	
				آزمون تفکرات غیرمنطقی A.T.I.B	

۲	نجف‌آباد اصفهان	مرجان مردانی حموله و همکاران	ارتباط خوشبینی و سبک دل بستگی با رضایت زناشویی در کارکنان بیمارستان	- آزمون رضایت زناشویی انریچ ۲۰۰۸ پرسشنامه خوشبینی پیترسون - پرسشنامه مشخصات فردی
۳	تهران	فریده حمیدی	بررسی رابطه ی سبک دل بستگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متأهل دبیری	- آزمون رضایت زناشویی انریچ ۲۰۰۵ مقیاس بازنگری شده دل بستگی بزرگسالان کولینز و رید - پرسشنامه سنج دیداری مسلمانان
۴	اهواز	یوسفعلی عطاری و همکاران	بررسی روابط ساده و چند گانه نگرش مذهبی، خوشبینی و سبک دل بستگی با رضایت زناشویی در دانشجویان متأهل	- پرسشنامه سنج دیداری مسلمانان ۲۰۰۴ سبک اسنادی پیترسون - سبک دل بستگی بزرگسالان سیمپسون - رضایت زناشویی انریچ
۵	خوزستان تهران	فریبا حافظی و همکاران	رابطه ی بین عشق، عاطفه ی مثبت، عاطفه ی منفی و سبک دل بستگی با رضایت زناشویی در کارکنان شرکت ملی حقاری خوزستان	- پرسشنامه عشق استرنبرگ - پرسشنامه شادمانی مذهبی ۲۰۰۹ PANAS - سبک دل بستگی سیمپسون - رضایت زناشویی انریچ ۲۰۰۵ سبک دل بستگی هازان و شاور - پرسشنامه سازگاری زناشویی MAT
۶	تهران	مهتار اصغری‌نژاد و همکاران	رابطه ی سبک دل بستگی با میزان شادکامی و توافق در مسائل زناشویی	- رضایت زناشویی انریچ ۲۰۰۸ سبک دل بستگی RQ - مقیاس راهبرد حل تعارض C.T.S
۷	تهران	فاطمه سادات دیباچی فروشانی و همکاران	رابطه ی سبک دل بستگی و راهبرد حل تعارض بر رضایتمندی زناشویی زنان	- رضایت زناشویی انریچ ۲۰۰۸ سبک دل بستگی RQ - مقیاس راهبرد حل تعارض C.T.S
۸	تهران	زینب رسولی و همکاران	رابطه ی سبک دل بستگی و منع کنترل با سازگاری زناشویی	- مقیاس سازگاری زناشویی DAS ۲۰۰۷ مقیاس دل بستگی بزرگسالان هازان و شاور
۹	تایباد	علیرضا رجایی و همکاران	سبک‌های مختلف دل بستگی و رضایت زناشویی	- رضایت زناشویی انریچ ۲۰۰۸ مقیاس دل بستگی کولینز و رید - مقیاس دل بستگی به مادر AMQ
۱۰	تهران	محمدرضا رضازاده و همکاران	رابطه ی سبک دل بستگی و مهارت‌های ارتباطی با همسازی زناشویی	- رضایت زناشویی تجدیدنظر شده ۲۰۰۷ اسنایدر ۱۹۹۷ - سبک دل بستگی سیمپسون
۱۱	مشهد	فاطمه احمدی	رابطه ی سبک دل بستگی و مثبت شناختی با رضایت زناشویی	- سبک دل بستگی هازان و شاور ۲۰۱۰ مثبت شناختی یکام - رضایت زناشویی انریچ
۱۲	شهریار	یحیی دوست محمدی	رابطه ی سبک دل بستگی و ابعاد سه گانه عشق استرنبرگ با سازگاری زناشویی معلمان متأهل شهریار	- سبک دل بستگی هازان و شاور ۲۰۱۰ مقیاس مثبت عشق استرنبرگ - پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیر ۱۹۷۶
۱۳	اردبیل	علی شاکر و همکاران	رابطه ی سبک دل بستگی و سلامت روان با سازگاری	- پرسشنامه SCL-90-R ۲۰۰۹ سبک دل بستگی اسپانیر (DAS)

۱۴	مشهد	امیررضا کامل	رابطه ی سبک دلبستگی و	سبک دلبستگی سیمپسون	۲۰۰۹
		عباسی	هوش هیجانی با رضایت	هوش هیجانی بار-ان (E.Q.I)	
			زنشویی	رضایت زنشویی اتریچ	
۱۵	تهران	طیبه یآوری	رابطه ی هوش هیجانی و	ذکر نشده	۲۰۰۷
			سبک دلبستگی بر سازگاری		
			زنشویی		
۱۶	اهواز	علیرضا حیدری، فرشته اقبال	رابطه ی دشواری در تنظیم	تنظیم هیجانی	۲۰۱۰
			هیجانی، سبک های دلبستگی	سبک دلبستگی	
			وصمیمیت با رضایت زنشویی	وصمیمیت	
			در زوجین صنایع فولاد شهر	رضایت زنشویی اتریچ	
۱۷	تبریز	رقیه عبدی، زینب	بررسی رضایت زنشویی در	رضایت زنشویی اتریچ	۲۰۰۶
		خانجانی	سبک های مختلف دلبستگی	سبک دلبستگی هازن و شیور	
۱۸	تبریز	منصور بیرامی	پیش بینی رضایت زنشویی بر	تمایز یافتگی خود اسکوورون	
		و همکاران	اساس سبک های دلبستگی	رضایت زنشویی اتریچ	۲۰۰۹
			و مولفه های تمایز یافتگی	سبک دلبستگی هازن و شیور	

در جدول ۲، متغیر پیش بین و ملاک هر یک از ۱۸ پژوهش مورد مطالعه، ارایه شده است.

جدول ۲: متغیر پیش بین و ملاک در هریک از پژوهش ها

شماره	متغیر پیش بین	متغیر ملاک
۱	تفکرات غیر منطقی و الگوهای دلبستگی	سازگاری زنشویی
۲	خوش بینی و سبک دلبستگی	رضایت زنشویی
۳	سبک دلبستگی	رضایت زنشویی
۴	نگرش مذهبی، خوش بینی، سبک دلبستگی	رضایت زنشویی
۵	عشق، عاطفه ی مثبت، عاطفه ی منفی، سبک دلبستگی	رضایت زنشویی
۶	سبک دلبستگی	شادکامی و توافق در مسائل زنشویی
۷	سبک دلبستگی و راهبرد حل تعارض	رضایتمندی زنشویی زنان
۸	سبک دلبستگی و منبع کنترل	سازگاری زنشویی
۹	سبک های مختلف دلبستگی	رضایت زنشویی
۱۰	سبک دلبستگی و مهارت های ارتباطی	همسازی زنشویی
۱۱	سبک دلبستگی و مثلث شناختی	رضایت زنشویی
۱۲	سبک دلبستگی و ابعاد سه گانه ی عشق استرنبرگ	سازگاری زنشویی
۱۳	سبک دلبستگی و سلامت روان	سازگاری زنشویی
۱۴	سبک دلبستگی - هوش هیجانی	رضایتمندی زنشویی
۱۵	هوش هیجانی - سبک دلبستگی	سازگاری زنشویی
۱۶	دشواری در تنظیم هیجانی، سبک های دلبستگی و صمیمیت	رضایت زنشویی
۱۷	سبک های مختلف دلبستگی	رضایت زنشویی
۱۸	سبک های دلبستگی و مولفه های تمایز یافتگی	رضایت زنشویی

در جدول ۳، اندازه ی اثر و میانگین اندازه ی اثر پژوهش های مورد بررسی ارایه شده است.

جدول ۳: اندازه ی اثر حاصل از همبستگی متغیرها در پژوهش های مورد نظر

شماره ی تحقیق	N	P	Z	r	Zr	آماره
۱	۲۰۰	۰/۰۱۸	۲/۰۵۴	۰/۱۴۵	۰/۱۴۱	۲ پیرسون و t مستقل
۲	۸۸	۰/۰۰۱	۳/۰۹	۰/۳۲۹	۰/۳۳۲	۲ پیرسون
۳	۶۲	۰/۰۰۵	۳/۰۹	۰/۳۹۲	۰/۴۱۲	۲ توافقی، مجذور کا، t
۴	۲۱۲	۰/۰۰۱	۳/۰۹	۰/۲۱	۰/۲۱۳	۲ پیرسون، ۲ چندگانه
۵	۳۵۰	۰/۰۰۱	۳/۷۱۹	۰/۱۹۸	۰/۸۹۲	۲ پیرسون، تحلیل رگرسیون
۶	۱۵۰	۰/۰۰۱	۳/۷۱۹	۰/۳۰۳	۰/۳۱۰	F یکراهه، آزمون توکی
۷	۲۵۰	۰/۰۱	۲/۳۲۶	۰/۱۴۷	۰/۱۴۱	۲ پیرسون، رگرسیون
۸	۱۲۰	۰/۵۴	-۰/۱۰۰	-۰/۰۰۹	۰/۱	۲ پیرسون، رگرسیون
۹	۱۵۹	۰/۰۰۱	۳/۰۹	۰/۲۴۵	۰/۲۴۵	۲ پیرسون، رگرسیون
۱۰	۱۳۲	۰/۰۰۱	۳/۰۹	۰/۲۶	۰/۲۶۶	F یکراهه، ۲ پیرسون
۱۱	۱۳۰	۰/۰۵	۱/۶۴۵	۰/۱۴۴	۰/۱۴۱	۲ پیرسون، ۲ چندگانه
۱۲	۹۰	۰/۰۱	۲/۳۲	۰/۲۴	۰/۲۴۵	همبستگی (نوع ذکر نشده)
۱۳	۷۰۰	۰/۰۰۱	۳/۰۹	۰/۱۱۶	۰/۱۱	۲ پیرسون، رگرسیون
۱۴	۴۵۰	۰/۰۰۱	۳/۰۹	۰/۱۴	۰/۱۴۱	۲ پیرسون، رگرسیون
۱۵	۴۵	۰/۰۱	۲/۳۲۶	۰/۳۴	۰/۳۵۴	همبستگی (نوع ذکر نشده)
۱۶	۱۸۰	۰/۰۸	۱/۴۰۵	۰/۱	۰/۱	۲ پیرسون، رگرسیون
۱۷	۳۵۶	۰/۰۰۱	۳/۷۱۹	۰/۱۹	۰/۱۹۲	۲ پیرسون، رگرسیون
۱۸	۱۸۴	۰/۰۰۱	۳/۰۹	۰/۲۲	۰/۲۲۲	۲ پیرسون، رگرسیون

P=۰/۰۰۱ R= ۰/۲۱

بحث و نتیجه گیری

فرا تحلیل، با یکپارچه کردن نتایج حاصل از پژوهش های مختلف که روی نمونه های متعددی اجرا شده است، دیدگاه جامع تری از اثر متغیرهای مختلف به دست می دهد. در واقع، با در کنار هم قرار دادن نتایج حاصل از انجام یک پژوهش روی نمونه ای از یک جامعه، افراد مختلف مورد بررسی قرار می گیرند. چنین یافته هایی در جوامعی چون جامعه ی ما که گوناگونی بیشتری دارد مهمتر

است زیرا این گوناگونی، تفاوت‌های بیشتری را به همراه دارد. به‌ناچار باید اطلاعات متعددی را از نمونه‌های مختلف این جامعه در دست داشت تا با یکپارچه کردن این اطلاعات، شباهت‌ها را به دست آورد و با تفاوت‌ها به طرز مناسبی برخورد کرد.

یافته‌های حاصل از این فراتحلیل، نشان داد که رابطه‌ی بین سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی در ایران طبق جدول کوهن، در سطح پایینی قرار دارد (۰/۲۱). این یافته، تاییدی بر برخی پژوهش‌های قبلی از جمله پژوهش‌های مومن‌زاده (۲۰۰۵)، عطاری (۲۰۰۴)، حافظی (۲۰۱۰)، دیباجی فروشانی (۲۰۰۸)، رسولی (۲۰۰۷)، حیدری (۲۰۱۰)، شاکر (۲۰۰۹)، احمدی (۲۰۱۰)، کامل عباسی (۲۰۱۰)، عیدی (۲۰۰۶) و بیرامی (۲۰۰۹) است.

نتایج این فراتحلیل، دستاوردهایی داشته است که برخی مویید تحقیقات مشابه و برخی نتایج تحقیقات قبلی را رد می‌کند. با توجه به این یافته‌ها می‌توان گفت سبک‌های دلبستگی در رضایت و سازگاری زناشویی، بی‌تاثیر نیست و می‌تواند تا حدودی این مولفه را تبیین کند هرچند که این تاثیر اندک باشد. از آنجا که رضایت زناشویی، یکی از عوامل موثر در تداوم یک زندگی موفق، سالم و شاد محسوب می‌شود و همچنین با توجه به اهمیت کارکرد متعادل خانواده و جلوگیری از متلاشی شدن آن، شناخت عوامل مرتبط با رضایت زناشویی که پایه‌ی استحکام بخش زندگی خانوادگی است، ضروری به نظر می‌رسد. در صورت توجه به عوامل موثر بر رضایت زناشویی، می‌توان انتظار داشت که با افزایش سطح رضایت مندی زناشویی بسیاری از مشکلات روانی، عاطفی و اجتماعی خانواده‌ها و در کل جامعه، کاهش یابد. تبیین ما این چنین است که شاید عوامل مداخله‌گر دیگری نیز بر این رابطه، تاثیر گذاشته و رابطه را تعدیل می‌کند از آنجا که ما با مسایلی همچون تفاوت‌های فردی، میزان سرسختی و سازگاری افراد، شرایط خانوادگی متفاوت، سبک‌های دلبستگی تغییر یافته در طول زمان، مشکلات و آسیب‌های شخصیتی دیگر که ممکن است به طور همایند در فرد وجود داشته باشد، شرایط اجتماعی-اقتصادی مطلوب یا بحرانی، مذهب، نوع رابطه‌ی زوجین، ساختار قدرت خانواده ملاک‌های همسرگزینی، رابطه‌ی جنسی، تحصیلات و غیره روبه‌رو هستیم که هر کدام می‌تواند به نوبه‌ی خود به طور آشکار یا نهان بر این رابطه، تاثیر داشته باشد. باید در تحلیل نتایج محتاط عمل کرده و هنگام بررسی این قبیل پژوهش‌ها سایر عوامل را با دقت کنترل کنیم. در راستای مطالب فوق و همچنین با توجه به این موضوع که در جامعه‌ی ما به نقش دلبستگی در همسرگزینی کمتر توجه

می شود، می توان گفت با برجسته تر کردن نقش دلبستگی در ازدواج می توان روان شناسان بالینی و مشاوران خانواده را در تبیین فرآیند همسرگزینی و یافتن علل جدایی یا صمیمیت بین همسران یاری رساند. همچنین، توصیه می شود راهبردهای پیشگیری و درمانگری در چارچوب نظریه ی دلبستگی، تدوین و به کار گرفته شود و بهتر است در جلسه های مشاوره ی قبل از ازدواج سبک دلبستگی و نحوه ی ارزیابی فرد از زندگی بررسی شود تا در انتخاب صحیح همسر و جلوگیری از وقوع طلاق، موثر افتد.

References

- Abedi, Ahmad (2003). *Meta-analysis of risk factors on increasing the utilization of research findings, application in Education of Isfahan*. Isfahan Research Council of Education.
- Ahmadi, F (2011). *The relationship between attachment style and cognitive triangle with marital satisfaction*. University of Mashhad. (Persian).
- Ahmadi, K., Nabipoor, S.M., Kimiaee, S.A., & Afzali, M.H.(2010). Effect of family problem solving on marital satisfaction. *Journal of Applied Science*, 10(8):682_687.
- Asghrynzhad, M.D & Anesh, E. (2006).The relationship between attachment style with Happiness and agreement at Marital problems in married students. *Journal of Counseling Research & Developments*, 14,69.
- Atari, Y. A., Abbasi Ssarcheshmeh, A., Mehrabizadeh, M.M. (2005). Relationship of Multiple single religious attitude, optimism and die attachment and marital satisfaction in married students Ahvaz. *Journal of Education and Psychology*, 3(13): 93- 110.
- Biyabangard, E. (2003). *Youth and marriage*. Tehran: Publications Office of the Islamic culture.
- Crowley, A.K. (2006). *The relationship of adult attachment style and interactive conflict Styles to marital satisfaction*. Doctoral Thesis.Texas A M,university.
- Currie, J. & Widom, C. S. (2010). Long-Term Consequences of Child Abuse and Neglect on Adult Economic Well-Being: *Child Maltreatment*, 15:111-120.
- Dewitte,M., & Houwer, J.D. (2008). Adult attachment and attention to positive and negative emotional face expressions. *Journal of research in personality*, 42, 498-505.
- Dibaj Foroushani, F., Emamypvr, S., & Mahmoudi, G. (2009). The relationship between attachment style and conflict resolution strategies on marital satisfaction of women. *Journal of Thought and Behavior*, 11,87.
- Dustmohamady,Y. (2011). *The relationship between attachment style and three dimensions of love Sternberg with Marital adjustment of married teachers Shahriyar*. Universityof Allameh Tabatabai.
- Edalati, A., & Redzuan, M. (2010). Perception of women towards family values and their marital satisfaction. *Journal of American Science*, 6(4):132_137 .
- Ellis, A. (1992). My current views on rational-emotive therapy (RET) and religiousness. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 10, 37-40.
- Erdman, P. & Caffery, T. (2003). *Attachment and family systems conceptual, empirical, and therapeutic relatedness*. Ny: Brunner- Routt edg.
- Farahani, H., & Oreizy, H. (2005). *Advance techniques in the human sciences*. Isfaha:University Jahad unit of Isfahan. (Persian).
- Hafezi, F., Jamynzhad, F. (2009). The relationship between love, positive affect, negative affect and attachment styles with marital satisfaction in national drilling company employees Khuzestan . *Journal of new findings in psychology*, 4,10,41-52.
- Hamidi, F. (2011). The relationship between attachment style and marital satisfaction in married teachers secretaryship. *Journal of Family Research*, 3,9,443.
- Howitt, D., & Cramer, D. (2005). *Introduction to SPSS in Psychology for SPSS 10, 11, 12 and 13 (3rd edd)*. London: Pearson Education Limited
- Johnson, B. L., Eberley, S., Duke, J.T., & Sartain, D.H. (2003). Wires employment status and marital happiness of religious couples. *Journal of marriage and the family*, 23(4),431-447.

- Kamel Abbasi, A. R. (2011). *Relationship between attachment style and emotional intelligence and marital satisfaction*: (MA). Ferdowsi University of Mashhad.
- Kimberly, R.A., & Baker, A.T. (2008). Attachment styles, alcohol, and childhood experiences of abuse: an analysis of physical violence in dating couples violence and victims. *Journal of Behavioral Sciences*, 23, 52-65.
- Koweleski, R. & Weston, D. (2005). Psychology (exploratory interest in university student). *Asia Journal of Social Psychology*, 3, 11: 302-370.
- Mardani Hamooleh, M., & Haidari, H. (2009). Relationship Optimism and attachment style with marital satisfaction in hospital. *Nursing and Midwifery school of Oruomieh*, 8, 1, 49
- Medi zarei, A. (2008). *Relationship between attachment styles, personality traits, value systems and public health of students at Islamic Azad University of Ahvaz*. (un published MA Thesies). Islamic Azad University of Ahvaz.
- Momenzadeh, Faid. Mazaheri, Mohamad Ali. Haidari, Mahmud. (2006). Relationship Attachment patterns of irrational thinking and marital adjustment. *Family Research Journal*. 1, 4, 369.
- Ozmen, O., & Gokhon, A. (2010). Attachment styles and marital adjustment of Turkish married individuals. *Procedia social and Behavioral sciences*, 5, 367-371.
- Rajai, A. R., Nayeri, R. Mehri., & Sedaghati, S. (2008). Different attachment styles and marital satisfaction. *Journal of Developmental Psychology*, 12, 12, 347.
- Rasuly, Z., & Farahbakhsh, K. (2010). The relationship between attachment style and locus of control with marital satisfaction. *Journal of Thought and Behavior*, 7, 13, 17.
- Rezazadeh, M. R., Dadsetan, P., Ejei, J., & Kiamanesh, A. R. (2003). Relationship between attachment styles and communication skills with marital harmony. *Journal of Psychology*. 40, 485.
- Rosenthal, R., & DiMatteo, M. R. (2001) Metaanalysis: Recent Developments in Quantitative Methods for Literature Reviews. *Annual Reviews of Psychology*. 52:59-82.
- Shaker, A., Mahdavian, A. R., & Fathi Ashtiani, A. (2010). Relationship between attachment style and mental health with marital adjustment. *Journal of Behavioral Sciences*, 23, 16, 179.
- Simoon, R.W. (2002). Revisiting the relationship among gender, marital status and mental health. *American journal of sociology*, 107(4), 1065-1097.
- Yavari, T. (2008). *The relationship between emotional intelligence and attachment styles on marital adjustment*. Alzahra University.

فصلنامه علمی-پژوهشی
روانشناسی بالینی و مشاوره